

Jak na FTP servery

V našem časopise jste si už mohli přečíst řadu článků o tvorbě WWW stránek a o výběru vhodného webhostingu. K tomu, abyste mohli své stránky na internetu vystavit, je však potřeba ještě jedna drobnost - jejich přenesení na WWW server.

Služba FTP (File Transfer Protocol) byla jednou z prvních možností, jak si mezi počítači na internetu vyměňovat objemnější soubory. V dnešní době se i přes rychlý rozvoj různých webových rozhraní používá přenos pomocí FTP při uploadování webových stránek na WWW server a také pro přenos souborů mezi FTP servery v internetu, popřípadě v soukromých sítích různých institucí. Typickým příkladem jsou sítě vysokoškolských kolejí, kde v podstatě každý počítač slouží zároveň jako FTP server. (O tom, jak si na vlastním počítači vytvořit FTP server, se dočtete v některém z příštích čísel Chipu.)

FTP ADRESY

Rozdíl mezi službami FTP a WWW je mimo jiné i v portu, na kterém služby fungují. U WWW je to port 80, u FTP port s číslem 21, služba e-mail (SMTP) pak například využívá port číslo 25. Mnoho správců firemních sítí z důvodu bezpečnosti zakazuje komunikaci přes nepotřebné porty, stejně tak to dělá i řada firewallů. Pokud vám tedy při testování představovaných FTP klientů nebude fungovat přístup na FTP server, zkontrolujte si, jak máte firewall nastavený. Problémy s připojením může způsobit i proxy server. Šikovný FTP klient by si však měl s proxy serverem i firewallem poradit.

Adresy FTP serverů se zapisují prakticky ve stejném formátu jako WWW adresy, například ftp://ftp.adresa.cz. U FTP adres se však velmi často užívá zápis přímo pomocí IP adresy, například 146.102.90.80.

PROČ FTP?

Jak už jsem se zmínil, služba FTP je primárně určena k přenosu větších souborů. V podstatě se tedy jedná o připojení ke vzdálené diskové jednotce, na které můžete procházet adresářovou strukturou a hlavně si z ní stáhnout požadované soubory.

Na rozdíl od služby WWW se k připojení nejčastěji používají zvláštní aplikace - FTP klienti. Pochopitelně je možné se k FTP serveru připojit i pomocí libovolného internetového prohlížeče, možnosti Internet Exploreru a podobných aplikací jsou však v mnoha ohledech nedostačující.

Kromě rychlosti vašeho připojení vás v přístupu na FTP servery limitují i nastavená bezpečnostní opatření. Nejčastěji se jedná o zabezpečený přístup pomocí uživatelského jména a hesla. Další omezení pak spočívají v maximálním počtu současně připojených uživatelů nebo v omezené rychlosti stahování dat. To, že se soubory uloženými na cizím serveru není možné nijak manipulovat (smazat je nebo přejmenovat), je snad jasné. U serverů s anonymním přístupem se jako uživatelské jméno používá výraz anonymous a jako heslo e-mailová adresa klienta. Různým uživatelům mohou být nastavena různá přístupová práva.

FTP KLIENTI

Mnoho z vás jistě používá souborový manažer Total Commander (dříve Windows Commander), aniž ví, že v sobě skrývá jednoduchého, ale velmi šikovného FTP klienta. Funkce FTP klienta v Total Commanderu pro nás v tomto testu představují pomyslnou laťku, přes kterou by měly všechny ostatní (alespoň ty placené) aplikace lehce přejít.

Obsluha FTP klienta Total Commanderu je velmi snadná, okno aplikace se vyvolá pomocí ikony nebo klávesové zkratky (CTRL+F), je třeba vyplnit název relace, adresu, případně ještě uživatelské jméno a heslo, podporován je i anonymní přístup.

Total Commander vám umožní současně připojení až k deseti FTP serverům, procházení ve složkách, stahování nebo upload probíhají naprosto stejně jako při práci s lokálními disky. Z dalších funkcí jmenujme možnost pasivního přístupu k FTP serveru (komunikace je iniciována pouze z vašeho počítače) nebo možnost stahování na pozadí, kdy FTP klient vytvoří další připojení k serveru a vy tak můžete dál procházet adresářovou strukturou, zatímco se stahují vybrané soubory. Řada serverů však neumožňuje více připojení z jednoho počítače (z jedné IP adresy). Pro přenos WWW stránek je důležitá i možnost změny názvů souborů na malá písmena během uploadu.

ACEFTP PRO 3

AceFTP Pro svým uživatelským prostředím velmi připomíná Total Commander. I zde pracujete se dvěma samostatnými panely levý zobrazuje adresářovou strukturu místních disků, v pravém se otevírají adresáře na FTP serveru. AceFTP Pro má velmi jednoduché ovládání, navíc umí načíst všechna potřebná nastavení z jiného nainstalovaného klienta. Pokročilí uživatelé jistě ocení bohaté možnosti nastavení. Velmi podrobně je možné nastavit zejména způsob a načasování přenosu souborů, včetně například i vypnutí počítače po skončení přenosu. Z bezpečnostních funkcí jmenujme třeba implementaci standardu SSL, šifrování hesla a výbornou spolupráci s firewallem.

Demoverze AceFTP Pro nemá omezeny žádné funkce, můžete ji používat 30 dní. Cena plné verze je, myslím, vzhledem k funkcím a pohodlnému ovládání přiměřená.

COFFEECUP DIRECT FTP 5.2

FTP klient CoffeeCup Direct FTP patří mezi aplikace, které se začínajícím uživatelům snaží co nejvíce zjednodušit jejich práci. CoffeeCup má jednoduché a přehledné uživatelské rozhraní, s několika ikonami pro základní funkce. Pro nastavení připojení k FTP serveru slouží jednoduchý průvodce, download a upload pomocí prostého přetažení souboru myší už nemohou být jednodušší.

Kromě základních funkcí najdete v programu jednoduchý HTML editor, prohlížeč obrázků a funkci pro kompresi souborů (ZIP).

Profesionálové by klienta tohoto typu asi určitě nepoužívali, nicméně pro začátečníky, kteří ovšem alespoň trochu ovládají angličtinu, představuje CoffeeCup Direct FTP výtečnou možnost, jak se snadno a rychle naučit pracovat s FTP. Bez zaplacení můžete klienta testovat 30 dní.

CUTEFTP PRO 3.3

Mezi FTP klienty "vyšší třídy" nepochybně patří CuteFTP Pro. Kromě běžných funkcí, které najdete i v Total Commanderu, nabízí CuteFTP Pro ještě velmi širokou nabídku funkcí nadstandardních. Aplikace podporuje moderní bezpečnostní standardy SSL a SSH2, rovněž umožňuje šifrování hesla. Download a upload souborů jsou promyšlené do nejmenších detailů, nechybí porovnávání obsahu adresářů a jejich synchronizace, soubory je možné řadit do front a přesně načasovat jejich přenos. Integrovaný komprimační nástroj umožňuje kompresi souborů (ZIP, CAB, TAR) při uploadu. CuteFTP Pro dokonce obsahuje i jednoduchý HTML editor.

Způsob zadávání adres FTP serverů a okno s informacemi o přenosu jsou výrazně propracovanější než v Total Commanderu, naopak pohyb v adresářové struktuře je poněkud méně přehledný. Zkušení uživatelé jistě ocení možnost spouštění skriptů, zasílání FTP příkazů a nepřeborné množství detailních nastavení klienta.

Cena CuteFTP Pro není právě nízká, ovšem široká funkcionalita a vysoce kvalitní provedení klienta ji do značné míry ospravedlňují. Způsob poskytování demoverzí je však velmi nepříjemný, za delší než jednodenní (!) demoverzi se totiž musí zaplatit. Kromě verze Pro existuje ještě lehce ořezaná verze a také verze pro Mac.

FTP VOYAGER

Stejně jako předchozí aplikace i FTP Voyager patří mezi "high-end" FTP klienty. Jeho tvůrci si asi byli vědomi rizika odrazení méně zkušených uživatelů, a tak nám hned při prvním spuštění FTP Voyageru dávají vybrat mezi zjednodušeným a plným uživatelským rozhraním. Příjemným doplňkem je rozsáhlá databáze FTP adres rozčleněná do řady kategorií, která nabízí řadu zajímavých zdrojů informací a může vám usnadnit vaše začátky s FTP.

FTP Voyager je velmi robustní a funkcemi nabitý FTP klient, těžko bychom hledali funkci, která v této aplikaci chybí. Nastavení serverů, přenosu, zabezpečení či synchronizace adresářů jsou propracované do nejmenších detailů. FTP Voyager umí dokonce vyhledávat na serverech soubory nejen podle jména, ale i podle data poslední změny. Jediné, co mi v jinak trochu komplikovaném uživatelském rozhraní chybí, je okno pro rychlé zadávání adresy a přihlašovacích údajů.

FTP Voyager je vážným konkurentem CuteFTP Pro, už proto, že je o 10 USD levnější, a navíc jej můžete zkusit celých 30 dní bez jakéhokoliv omezení funkčnosti.

WS_FTP PRO 8.02T

Velmi blízko k Total Commanderu má i FTP klient WS_FTP Pro. I zde je ovládání programu rozděleno do dvou oken, pro místní a vzdálené adresáře, nejdůležitější funkce lze ovládat tlačítky rozmístěnými okolo. Nechybí ani okno pro rychlou volbu adresy, kopírování obrázků usnadňuje možnost zobrazení náhledů, velmi užitečná je i funkce Active Edit, díky níž můžete editovat HTML soubory nebo třeba i obrázky pomocí svého oblíbeného editoru, aniž byste je museli stahovat na lokální disk (samozřejmě je třeba mít patřičná oprávnění pro přístup na server).

Nastavení synchronizace, vyhledávání a přenosu souborů plně odpovídají požadavkům běžných uživatelů, náročnější uživatelé by asi uvítali rozsáhlejší nastavení klienta.

Kromě placené verze, kterou můžete testovat 30 dní, existuje ještě freeware WS_FTP LE, který nabízí základní funkce pro FTP přenosy zdarma.

NEPLAŤTE, KDYŽ NEMUSÍTE

Až doposud jste za všechny představené aplikace museli platit. Dobře vybaveného FTP klienta ovšem můžete mít i zadarmo.

SMARTFTP

Z řady freewarových aplikací uveďme na prvním místě program SmartFTP, který je pro osobní, nekomerční použití zcela zdarma. SmartFTP obsahuje všechny standardní funkce a navíc přidává například SSL zabezpečení, sestavování front požadavků a jejich načasování, statistiku rychlosti přenosu dat, nastavení priority přenášených souborů (podle koncovky) nebo třeba nabídku uživatelských příkazů pro komunikaci s různými typy FTP serverů.

Méně zkušení uživatelé určitě uvítají širokou škálu jazykových mutací Smart FTP. Češtinu si můžete stáhnout z webu výrobce, kde najdete i český návod na její instalaci. Uživatelské rozhraní je velmi podobné aplikaci CuteFTP, i zde si můžete velikost a uspořádání oken upravit podle libosti.

LEECHFTP

Vývoj FTP klienta LeechFTP byl sice již zastaven, to ovšem nic nemění na tom, že se jedná o užitečný freewarový nástroj pro přístup na FTP servery. Vzhledem k možnostem aplikace je zajímavá i velikost instalačního souboru, která nedosahuje ani jednoho MB.

Z funkcí jmenujme například porovnávání obsahu adresářů, komprimaci (TAR), vyhledávání souborů nebo řazení uploadů a downloadů do front. Nechybí ani přenos souborů pomocí přetažení myši a nastavení času pro začátek přenosu. Detailnějších nastavení klienta není mnoho, běžnému uživateli však plně postačí.

LeechFTP bych doporučil uživatelům, kteří nechtějí za software platit a SmartFTP jim připadá zbytečně složitý.

JAK VYBRAT SPRÁVNÉHO KLIENTA?

Mezi FTP klienty, které jsme vám představili, jsou často pouze minimální rozdíly. Méně náročnému uživateli, který jednou za čas uploaduje pár HTML souborů na WWW server, dost možná postačí funkce Total Commanderu, začátečníkům výborně poslouží CoffeeCup Direct FTP.

Náročnější uživatelé, kteří ovšem nechtějí za FTP klienta platit, by určitě měli vyzkoušet aplikaci SmartFTP nebo LeechFTP, nabízející slušnou řádku užitečných funkcí zdarma. Pokud vás nějaká ta koruna utracená za software nerozhází a FTP přenosy používáte denně, vyzkoušejte špičkové klienty CuteFTP Pro nebo FTP Voyager.

K odzkoušení funkcí FTP klientů by se vám možná hodilo pár FTP adres. Podívejte se například na adresu www.volny.cz/smarian/ftp.html, kde najdete seznam řady veřejně přístupných FTP serverů.

Radek Kubeš

	Total Commander 6.0	AceFTP Pro 3	CoffeeCup Direct FTP 5.2	CuteFTP Pro 3.3
Stránky programu	www.ghisler.com	www.visicommedia.com	www.coffeecup.com	www.globalscape.com
Jazyk rozhraní	čeština, angličtina, němčina a další	angličtina	angličtina	angličtina
Operační systém	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší, Mac OS 8.5 a vyšší
Podmínky šíření	shareware	shareware	shareware	shareware
Cena [USD]	30	29,95	30	59,99
Velikost souboru [MB]	1,4	2,65	1,5	4,9
Pasivní režim	Ano	Ano	Ano	Ano
Navázání přerušeno stahování	Ano	Ano	Ano	Ano
Změna názvů souborů	Ano	Ano	-	Ano
Zabezpečené připojení	-/-	Ano/-	-/-	Ano/Ano

SSL/SSH2				
Šifrování hesla	-	Ano	-	Ano
Nastavění pro Firewall/Proxy	Ano/Ano	Ano/Ano	Ano/Ano	Ano/Ano
Plusy	Jednoduché ovládání	Příjemné uživatelské rozhraní	Jednoduché ovládání	Široká nabídka funkcí
Minusy	Omezená nabídka funkcí		Omezená nabídka funkcí	Pro nezkušeného uživatele zbytečně složité

	FTP Voyager 10.0.0.6	WS_FTP Pro 8.02T	SmartFTP v1.0	LeechFTP
Stránky programu	www.rhinosoftware.com	www.ipswitch.com	www.smartftp.com	stud.fh-heilbronn.de/~jdebis/leechftp/
Jazyk rozhraní	angličtina, němčina, francouzština a další	angličtina, němčina, francouzština a další	čeština, angličtina, němčina a další	angličtina
Operační systém	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 98/NT 4.0 a vyšší	Windows 98/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší
Podmínky šíření	shareware	shareware	freeware	freeware
Cena [USD]	49,95	39,95	-	-
Velikost souboru [MB]	2,8	4,4	6,5	0,6
Pasivní režim	Ano	Ano	Ano	Ano
Navázání přerušeného stahování	Ano	Ano	Ano	Ano
Změna názvů souborů	Ano	-	Ano	-
Zabezpečené připojení SSL/SSH2	Ano/Ano	Ano/Ano	Ano/-	-/-
Šifrování hesla	Ano	-	-	-
Nastavění pro Firewall/Proxy	Ano/Ano	Ano/-	Ano/Ano	Ano/Ano
Plusy	Široká nabídka funkcí	Integrace do IE nebo Netscape Navigatoru	Široká nabídka funkcí, čeština, freeware	Jednoduché ovládání, dostatečná nabídka funkcí
Minusy	Chybí okno pro přímé zadávání adres	Omezené možnosti dalších nastavení		Vývoj aplikace byl ukončen